

LA VEU DE CATALUNYA

SETMANARI POPULAR

PRO ARIS ET FOCIS

REDACCIÓ:

Duch de la Victoria, número 9, 2.^{on}

ADMINISTRACIÓ:

Dormitori de Sant Francesch, núm. 5.

Sumari: Missió del Regionalisme, per F. C.—La flor del liri blanc, (poesia) per Francesch Ubach y Vinyeta.—Ni com estrangera per Lluís Marsans.—Lo gos rabiós, per la traducció: Franar.—Moviment Regionalista.—Dietari del Principat.—Notes curioses, per Ramón N. Comas.—BOTLLETÍ SETMANAL: Santoral.—Efemérides.—Fires.—Festes majors.

Lo dia 6 del corrent morí en aquesta ciutat

EN MARIÀN AGUILÓ Y FUSTER

MESTE EN GAY SABER

La Redacció de LA VEU DE CATALUNYA, ferida en lo més viu de sos sentiments patriòtics y d'amistat, envia á la familia del ilustre escriptor y patrici lo testimoni de son condol, y recomana als seus abonats y lectors que no obliden devant de Deu la ànima del varó meritíssim qui ha dexat de ser entre nosaltres.

AL CEL SIA

MISSIÓ DEL REGIONALISME

Es molt xocant lo que passa ara, d'ençà que 'l catalanisme s' ha fet de moda. Tothom ho vol haver sigut de catalanista. No miren que som una colla de *locos y criminales*, no miren que volèm (¡ey! axis ho diuen) desmembrar la esquarterada Espanya.

No mes hi troben una cosa; los uns, que som massa catòlics, que representam una reacció de velles y sagristans contra les llibertats modernes, conquesta, al dir d' ells, la més enorgullidora de nostre segle.

Ben al revés, altres hi veuen una mena de manera de lliberalisme encubert, disfregat de beata, però al cap-de-vall lliberalisme.

Los avençats nos diuen que parlám un xich massa de Deu y que volèm que la crossa d' un Bisbe desperte la Catalunya nova; los altres, que 'n parlám massa poch y que volèm que la nova Catalunya surti de una lògia masònica; diuen uns que entre nosaltres s' hi veuen massa corones de capellans; altres que tot axó de catalanisme put á republica.

Entre 'ls matexos catòlics á qui nos dolém de tot cor veure destriats com l' oli y la aygua, n' hi ha uns qui nos feliciten *por los antecedentes religiosos de los que felizmente están ahora al frente de ese movimiento*; (1) altres qui no 's fien de nosaltres perque á Girona no parlarem ni de religió, ni d' Inquisició, ni d' unitat catòlica.

¿Cóm quedém? ¿A qui hem de creure? Som avençats ó retrógrados?

Per sort lo catalanisme te fetes sobre aquest punt declaracions ben clares y manifestes; y ho son tan de clares que ho ha vist qui ho ha volgut veure.

Sí, som una reacció social, política y religiosa; una reacció social qui vé á afinar les balances desnivellades de la societat moderna; una reacció política qui ve á enderrocar aquest centralisme absorbent y enervador de les energies individuals y colectives dels pobles; una reacció religiosa qui ve á restablir la doctrina cristiana, única y veritable font de civilització.

La restauració política ha de basarse en una restauració social; y abdues han de tenir per fonament la restauració religiosa.

Y tenim per cosa ben certa y n' estám plenament convençuts, de que, si bé la restauració religiosa ha d' ésser la base, lo fonament del benestar social y polítich, no obstant, sí no es

per un miracle de Deu, seguint lo curs natural y planer de les coses, la restauració religiosa no será may un fet, si abans no se li prepara, no se li obra lo camí ab una restauració social.

Recordám haber llegit que la vida social y la catòlica son simultànees, van plegades de manera que morta la una, morta també la altra; quan decau la vida social, decau també la religiosa. Encara que fos no més que açó indicaria que un *nexus* estretíssim lliga abdues vides y que la una te á la altra per fonament y base.

Y bé deu ésser axó una gran veritat, quan nostre S.S. Pare Lleó XIII aprová lo pensament de M. Radini autor, si mal no recordám, de la susdita frase.

Cal dirho ben alt y que ho senten y mediten y rumien bé los qui de cor trevalen per la restauració de la societat cristiana y per lo regnat social de Christ sobre la terra, com ara se acostuma á dir; pot Deu menar la societat per hon se vulla y fer renaxer y propagar lo Cristianisme per camins oposats y contraris á la prudencia humana; pero lo fet es, que si la religió es divina, es també molt humana y molt avinenta á les coses d' ací á la terra.

La historia té la seva filosofia de la qual ne dihém los cristians Providencia; y per lo que 's veu estudiant la filosofia de la historia, tota restauració religiosa ha vingut després d' una restauració social y, quan no, se li ha preparat á aquella una terra verge hon pogués naxer y creixer la llevar divina, perque, humanament parlant, no grana may gayre aquesta llevar en terres gastades y consumides. Cal fer foch nou y purificar la societat pera que puge força la sembra de la llevar cristiana. Però no 's crega ningú que lo regionalisme ve á predicar novetats, sempre perilloses, si no han passat abans per lo gresol de la experiencia y de la historia; si per cas, son novetats molt velles y rancies com aquell vi del recó que no 's treu sino lo jorn d' una malaltia. No s' espanten los qui ab sa criteri miren de reull les novetats de qualsevulla orde que sien, no s' espanten, perque lo regionalisme no predica res de nou; alligonat per la historia de casa y de fora y tot, predica lo que ha sigut causa de la benança social, política y religiosa de les antigues edats qui ja passaren, á la historia mestra de les nacions, y concellera dels bons governs.

No cal que tinguen por los partits catòlics; lo catalanisme no 'ls hi farà pas nosa, no 'ls hi farà cap mal; ben al revés, los hi esbroçará los camins pera lo triomph de les llurs idees qui son també les nostres.

Lo catalanisme es molt planer y natural, es la

(1) El Integrista Catalan.

matexa naturalesa qui se dexonda pera enrunar l'artifici. Y per tant no 'ls hi cal pas espahorir-se, que lo natural, lo humà no es, no pot ésser cap destorb á la Relligió qui está per sobre, no pas en contra de la naturalesa y de la humanitat.

Per ço, molts qui ho son de cor de catòlics, sense aditaments ni afegidures de *partit* á LA MADRILENYA s'hi han tirat de cap al catalanisme; per ço es també que no 'ns sab pas ni gens ni mica de greu, sino que ho tenim á alta honra, anar darrera de la crossa d'un Bisbe; per ço nos agrada, pro molt, véurehi blanquejar corones de capellans entre nosaltres, y tan de bó que cada dia n'hi haguessen mes, perque ells son los qui mes nos han de ajudar en aquesta santa obra de desvetllament social polítich y relligiós de la nostra terra catalana.

Si açó es lo que tot justament mes los hi cou als avençats, si d'açó ne diuen ells una reacció de velles y sagristants, los hi dirém que molt bé, que ja ha passat aquell temps de la *Gloriosa*, del *Progrés* y de la *Llibertat* y que avuy lo poble ja n'está tip y cuyt de tanta carn de capellá, com li han fet menjar á tot-hora. Volien que 'l poble fos descregut y escéptich y ja ho tenen ara, perque s'hi ha tornat tant y tant que, en-sucrades y tot, li tornen á la boca les pindoles progressistes. Les *campanades* y *esquellots* de certa prempsa, no son ja pera les masses música escoltivola, sino axordadores veus y esgarrifoses qui fan tapar les orelles, perque no dexe sentirne una altra de veu mes dolça y delicada, qui surt del fons del cor, com la veu de la mare; la veu de la patria qui se dexonda, veu trista y feblé suara com la d'una malalta, veu avuy tan forta y potentia que fins ha despertat als del ventrell d'Espanya qui enervats dormien la son dolça d'una bacanal.

Catalans de bon temps, tapeuse les orelles y obriu ben bé los sentits del ánima, que tots la sentiréu dins vostre pit aquesta veu de la Patria. Catòlics y no catòlics, cal bé que la senten y escolten aquesta veu, pera que desfentse uns y altres de compromisos polítichs qui no duen en lloch, regoneguen aquells que també nosaltres aspirám á la restauració relligiosa y se desenganyen aquestos de les insanes y malestrugues prédiques qui nos han portat no sols al malestar de la nostra terra catalana, sino fins á la mes gran de les decadencies de l'Estat Espanyol.

F. C.

LA FLOR DE LLIRI BLANCH ⁽¹⁾

COMPLANTA LLEYDÁTANA

Quousque tandem.

*Sola, trista y desvalguda,
cada any mes, trova 't lo Maig,
si 't veu lassa quan arriba,
lassa 't dexe al entornars'.
Les flors de la Primavera
bon fruyt al Estiu daràn;
mes, de ton escut, los lliris
floreixen sens granar may.
¡Ay flor de lliri lliri,
ay flor de lliri blanch!*

*Entre 'ls erms que á Ponent mires
y 'ls vergers de part Llevant,
be axecas en l'ayre 'ls brassos,
esclamant: «¡Qui m'aydarà!»
Si una veu te diu: «confia»
altre 't fa: «t'enganyarán»;
la Sirena es mentidera,
la Vritat parla molt alt.
¡Ay flor de lliri lliri,
ay flor de lliri blanch!*

*Del que en altre temps sigueres,
sols lo nom te 'n resta ja;
y aquesta noble llureya
que 't te 'l cos ple d'esboranys,
feridas son de francesos,
feridas de castellans:
tantes fonts t'han dessangrada
que no 't refás ni á cop d'anys.
¡Ay flor de lliri lliri,
ay flor de lliri blanch!*

*Si es cert que no 't volen pobre,
que 't tornen, que 't tornen ja
la bella Seu profanada,
l'antiga Universitat.
Si no volen per justicia,
que ho fassen per caritat;
ja 'ls dirás «Deu vos ho pagui»
y 'ls hi besarás les mans.
¡Ay flor de lliri lliri,
ay flor de lliri blanch!*

*Ribagorça diu á Fraga:
«¡Pobre Lleyda y quin dol fat!»
respón Fraga á Ribagorça
«La Sirena no escollás.»
«De casa nostra per ella,
»á Tú y mí 'ns van arrancar;
»no es pas ab gemechs que 'ls pobles
»recobren ses llibertats...»
¡Ay flor de lliri lliri,
ay flor de lliri blanch!*

*Si á Ponent los clams se perden,
gira 'ls ulls dret á Llevant,*

(1) Poesia premiada ab la Flor Natural en los Jochs Florals d'en guany, organitzats per la Associació Catalanista de Lleyda.

d' allí ve 'l sol que á tos lliris
bons fruyts á petóns darà;
¿vols la Seu y los Estudis?...
¿vols lo carril del Arán?...
¿vols lo canal de Llitera?...
alsa 'l front y parla clar.
¡Ay flor de lliri lliri,...
per qué no has de granar!

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

NI COM ESTRANGERA

L' odi de la gent de Madrid vers lo Catalanisme, no ha minvat pas: lluny d' axó, conseqüents ab sa lògica, estenen l' odi á tot lo catalá.

La distingida societat *Círcol Artístich de Sant Lluch*, composta exclusivament d' esculptors, arquitectes, pintors y demés conreadors de la vida artística, volguent temps enrera emanciparse de la rutina que domina á moltes col·lectivitats de nostra terra, va determinar en junta general la modificació dels estatuts que la regeixen, essent una de les mes patriòtiques reformes lo resoldre que la llengua catalana fos la oficial del *Círcol*.

Los individus de sa Junta de Govern, cumplint los desitgs de sos consocis, estengueren en catalá los dos exemplars dels estatuts que la lley mana que tenen de presentarse al Govern civil, y 'n feu treure una traducció castellana autorizada per lo distingit intérprete jurat En Ramón Arabia y Solanas.

Ab aquests documents, los únichs exigits quan se tracta d' una llengua estrangera, va creure la Junta del *Círcol de Sant Lluch*, poder lograr son desitg d' obtenir lo reglament fonamental de la associació, escrit en nostra benvolguda parla. Hi havia ademés una altra rahó que 'ls podia fer estar segurs del éxit: lo *Centre Catalá* de Mollet havia vist admesos sos reglaments en una forma complertament igual y la *Associació Popular Regionalista* en condicions per l' istil, per mes que, dintre 'l bon criteri y dintre la recta interpretació de la legalitat, en catalá y sense traducció haurien d' admetres tots los documents enviats á les oficines del Govern civil.

Atesos aquests antecedents, no es estrany que 'l distingit artista Sr. Utrillo, tingués una gran sorpresa al negarse les oficines del Govern civil á admetre los documents del *Círcol de Sant Lluch*, presentats no solament dintre la més complerta legalitat sino fins exagerant lo compliment de les exigencies de les lleys, ab lo sol motiu de que **ESTAVEN ESCRITS EN CATALÁ.**

No per açó la Junta volgué tornar enrera, mistificant l' acort de sos consocis; se decidí, al contrari, coratjosa á ampararse en les matexes lleys pera poder fer efectiu son patriòtich y legal desitg y pera ensenyar als empleats del Govern civil que, tinguen l' origen que tinguen, ses inalicables exigencies no tenen cap sosteniment, si avans no procuren á Madrid cambiar la lletra y esperit de les lleys vigents. Pera lograr son objecte, fou senzilla la tasca, ja que la matexa lley d' Associacions li donava 'l camí: presentar de nou los estatuts, fentne pendre acta per notari. Ab aquesta senzilla formalitat, que 'l notari En Ricart Permanyer cumplí d' una manera molt catalana, los empleats del Govern civil tingueren un disgust superior y lo *Círcol de Sant Lluch* pot regir-se, sense por de cap mena, ab los estatuts rebutjats pels empleats del Excm. Sr. Hinojosa, Governador Civil de Barcelona.

L' únich medi que te 'l Governador, es rebutjar los estatuts, per ser contraris á les lleys vigents. ¿S' atrevirá á ferho per estar escrits en catalá? Ho duptem: per que axó seria declarar fora de la lley á la llengua catalana, y una declaració de tanta gravetat y trascendencia no es capás de ferla ni 'l Sr. Hinojosa, ni 'l Sr. Cánovas, ni tots los polítics madrilenys plegats.

De totes maneres, d' aquest fet se 'n dedueixen dues conseqüencies tan llògiques com perilloses:

1.ª Que la llengua catalana no es admesa en les oficines del Govern civil de Barcelona, NI COM Á LLENGUA NACIONAL NI COM Á LLENGUA ESTRANGERA; y

2.ª Que l' odi de Madrid no es contra 'l Catalanisme polítich sino contra tot lo catalá.

Les conseqüencies d' aquestes conseqüencies les trobarán á Madrid temps á venir, si sa conducta va seguint les tendencies separatistes que, com proben aquestos fets, dominen en les oficines del Govern civil de Barcelona.

LL. MARSANS.

LO GOS RABIÓS

Era un estiu dels més calorosos que havien fet de molts anys.

Les dones, assegudes á la entrada de llurs cases, entretenien á sos fillets ó feyen mitja, mentres que alguns hòmens, entaulats en la taberna de ca la Catarina, bevien y fumaven. Encara que entre aquella colla hi havia lo solfista Gregori y 'l mestre d' estudi Joan Millot, lo darrer lo més parlayre, y 'l primer, lo més fort bevedor de la vila. Ningú deya ni una paraula, com si la calor los hagués pres la força de pensar y fins lo de-

sitg d'enrahonar. Per axó, cal confessar que feya una temporada que no passava res de nou en tot Sant Adrià. Res de notable no havia succehit, feyen dos mesos; ni una mort, ni un casament, ni un bateig, ni un marit que hagues aplansonat á la seva dona á la vista dels vehins. No succehia res de nou, de manera que calia parlar sempre de lo mateix y axó ja 'ls molestava.

Feya una estoneta que ningú deya res, quan lo barber va entrar. L'Eduard era la gazeta del indret. Gracies á ell les noticies corrien d'un cap á l'altre de la vila ab una rapidés esparveradora; Deu sap les transformacions que sufríen en aquest viatge! La arribada de l'Eduard doná gran alegria á n'aquella gent.

—Qué tal, li digué 'l solfista, qué hi ha de nou?

La calor era tant forta que fins lo barber se'n ressentia y no tenia ganas d'enrahonar. Respongué que no sabia res, y 's feu servir un bon got de vi de pomes.

En Jaume, ferrer, qui era geperut y dolent com altra cosa, alça les espatlles y feu anar lo cap tot mirantse al barber.

—Ara si que no m'estranya que la canícula haja axugat lo meu pou; miréu que pera assecar les paraules dintre 'l coll d'En Eduard...

—Vols que t'espliqui la historia d'un geperut que la seva dona 'l va fer anar al llit sense sopar lo dijous grás? digué 'l barber.

—No home, no; respongué 'l ferrer un xich muscat; valdria més que espliquesses aquella del barber que l'agutzil va obrirli la porta de la casa de la vila, alguns dies després d'haverli ficat y encara li va fer dexar la cullera.

—Vaja, vaja, tarambanes, saltá lo senyor mestre; ara, ab la excusa de la calor vos trauréu los drapets al sol?... com si no 'n tinguessem tots de defectes y debilitats.

—Axó si que es veritat, torná lo barber, però no tots los portém entre les espatlles, com una persona que jo coneix, que li serveix d'adorno... y per axó no 'ns los solém veure tant los nostres de defectes.

—Veig que vos tornéu filosofh, Eduard, li digué 'l mestre. Isop va escriuren alguna cosa d'axó. Y 'm sembla que diu que tots los mals de la terra eren posats ab unes auforges; la bossa del devant que veyém desseguida es plena de defectes dels nostres próxims, y la del darrera que no 'ns en adoném, conté los nostres propis.

—D'ahon hem de concloure, respongué ab tota la dolenteria lo barber, que com més gros duym lo gep de la esquena, més vicis tenim. Qué hi diheu, vos, mestre Jaume?

Lo ferrer, qui s'afanyava á parlar ab un altre company de taberna, no respongué sinó ab una furiosa mirada que doná al barber y al senyor mestre, especialment contra aquest darrer que pera volguer desviar la conversa encara havia donat un tema més fácil pera que 's pogués riure més á pler de la seva desgracia.

Al cap d'un moment de silenci, lo barber s'axecá y se'n aná á la porta de la taberna; En Jaume, lo ferrer, havia demanat un altre vas de beguda.

—Sembla que vos ho sabéu pendre bé, digué

lo senyor mestre tot rihent, perque veig que ho refresquéu!

—Que vigili, que prous mals li poden venir, respongué asprament lo geperut; sobre tot, ara, que 'l senyor Arcalde y 'ls seus concellers no 's preocupen gayre d'evitar mals serios: ja veyéu lo temps que fa y 'ls gossos corren per tot arreu com si fossem al mes de Decembre.

—Axó si que es veritat, respongué 'l barber que sempre estava á punt d'aprofitar la ocasió pera criticar al un ó al altre; axó no está be, y vos senyor mestre que sou lo Secretari, caldria que 'n parlesseu un xich ab aquestos senyors.

—Ja 'ns en havem ocupat, però, cóm ho voléu fer?

—Fer una crida, dihent que 'ls gossos no poden exir sense morrió.

—Donar les boles.

—Que 'l guarda-terra tinga ordre de matar als gossos que trobi desfermats.

Tots aquestos medis foren proposats alhora per lo ferrer, lo barber y 'l solfista.

—Be, be, respongué 'l senyor mestre, vosaltres no vos recordéu que 'ls gossos fan molt servey; si 'ls matéu, si 'ls lliguéu, qui ajudarà als pastors á guardar los ramats?

—Diable, que s'arreglin los pastors!

—Oh, be, vos sou ferrer, mestre Jaume, li digué tot somrient lo Sr. Millot.

—Es clar, val més que estiguém esposats á que 'ns mosseguí un gos y 'ns torném rabiosos! no? ja ho crech! Ja s'ho val que un poble nombri arcalde y regidors si han de servir pera protegir los gossos dels pastors!

—Teniu, veusho aquí, afegí En Jaume ferrer, senyalant un gos que venia envers ells corrent; s'oposéu que aquest gos fos rabiós, sabéu vos lo mal que que podria arribar á fer á Sant Adrià?

Un xicotet s'era acostat á la porta de la taberna pera escoltar la discussió d'aquells homes, no més sentí la darrera paraula y corregué fins á trobar la seva mare que s'estava fentla petar ab tot un rotllet de dones.

—Veyéu aquell gos d'allá baix, al cap de vall del carrer? ha dit lo ferrer que potser es foll.

—Reyna Santíssima! de debó?

Totes aquelles dones fugiren y s'anaren á tancar dintre de llurs cases.

—Qué hi ha? deyen los vehins.

—Un gos rabiós.

Aquest crit de, *un gos rabiós*, repetit del un al altre, aviat arribá de cap á cap de la vila; les mares feren entrar á casa sos infants, totes les portes se tancaren, les dones, ésfarehides, cridaren als homes que treballaven per allí aprop, y tots arribaren armats ab garrots y ab pedres.

Trobaren lo gos qui ja sortia per l'altre cap de la vila; mes, espantat, al veure aquella gent torná endarrera corrent com un boig. Va anar á passar per devant de la taberna de la Catarina en lo precis moment que, al sentir aquell burgit, sortíen al portal lo solfista, lo barber y 'l ferrer.

—Mateulo, mateulo, que es rabiós; cridaven los que 'l perseguien.

—Qué vos deya jo ara mateix? cridá el ferrer agafant un roch; l'ajuntament vol la mort de tots los contribuyents... Mateulo, mateulo! si no l'encertém estém perduts!

En aquell moment lo gos arribà al devant de la taberna; una pluja de pedres li barrà la porta y al girarse pera tornar enrera, los homes ab los garrots li donaren tals garrotades que 'l dexaren estès.

Tot axó fou obra de segons, de manera que quan lo senyor mestre arribà allí ab aquella colla de gent lo pobre gos ja feya lo darrer badall.

—Deu meu! digué 'l mestre veyentlo allí terra, es lo Finet, lo gos de la pobre viuda Cormon... Ja ho sabéu be que aquest gos era rabiós?...

—Sembléu Sant Tomás, no creyéu sinó lo que veyéu digué el geperut; que no habéu sentit com tot lo poble esfarehit cridava?

—Ab aquesta y una altra, que la calor que fa si que 'm sembla que fara tornar rabiosos á tots, digué un carreter. Apa, apa, Catarina, poseunos un got de sidra.

—Mireu; deya un, quina bromera li surt de la boca.

—Y quina llengua que treu! deya un altre... Deu nos guard que no 'l haguessam pogut matar que hauria empestat tot lo poble.

—Sort tenim de que hi ha algú que vigila més que l'ajuntament en aquesta terra; digué 'l ferrer tot tirantse coll avall un altre got de vi de pomes, me puch ben vantá d'haber donat lo cop bo al pobre gos.

—Qué diheu? 'l interrompé 'l solfista; si jo he vist com la meva pedra li ha tocat al mitg del cap; llavors si que ha caygut ben rodó.

—Ara si que 'm faréu riure, digué un carreter; encara 'm sembla que correria si no hagues estat jo. Que no veyéu lo roch que li som tirat que encara es plé de sang?

La discussió s'hauria anat exaltant pera saber qui havia fet aquella trista mort, si no hagues arribat una vella que 's feu fer lloch y passá per entremitg de tothom.

—Finet! deya; qué n' havéu fet del meu Finet?... Y veyent lo gos sangnant é inmóvil, feu un crit.

—Me l' havéu mort... es possible? L' havéu mort... Desde quan la gent tenen dret de matar los gossos que no son seus? Qui ho ha fet?

Tothom callava.

—Es á dir que no voléu respondre, cridava la dona desesperada... Es bonich d' haver mort lo gos d' una pobre viuda! No ho hauriau fet en vida del meu fill, no...

Se vos hauria menjat vius... Grandíssims! matar un pobre gos que no feya mal á ningú!

La pobre dona plorava.

—Perdonéu, la pobre dona, digué lo senyor mestre dolçament, pero havian dit que 'l Finet era rabiós.

—Rabiós, rabiós... Encara no fa un quart que s' estava dormint á la porta de casa... Una colla de xicotots han vingut á atormentarlo sense que jo ho poguessa privar... Soch tan sola en aquest mon que tothom me 'n fa tantes com pot... En Finet al cap de vall se 'n es anat; jo venia á buscarlo y veyent tanta gent acoblada ja 'm som temut alguna desgracia...

Acabada aquesta explicació, hi hagué un moment de silenci, durant lo qual tota aquella gent se miraven ab neguit.

—La culpa principal la tenen los que han

vingut corrent y cridant que 'l gos era rabiós! digué 'l geperut.

—Pots ben parlar, li respongué un altre, tu li has donat lo primer cop.

—No es veritat, que ha estat lo solfista; respongué aquell.

—Mentida, esclamá aquest; ha sigut aquell ab un cop de roch.

La matexa discussió que tenien avans s' entaulá de nou, mes aquesta vegada pera saber qui no havia tocat lo gos de la pobre viuda; però ella interrompé bruscament.

—Tots heu fet la vostra, jo no puch venjar-me perquè soch una pobre dona sense parents ni amichs, però vos juro que pregaré á Deu perquè vos castigui.

Quan la viuda se 'n sigué anada, hi hagué alguns moments de confusió, tots parlaven á la hora y volien justificarse de la part que havien pres en la mort del pobre Finet. Tornaren á parlar desde 'l comens de lo succehit y vingueren á saber de quina manera la suposició del ferrer, passant de boca en boca, s' havia fet una realitat. Quan fou tot ben aclarit, lo senyor Mestre tot remenant lo cap digué:

—Amichs meus, axó es una gran llissó; avuy no haveu mort sinó un gos; però qui sap si alguna vegada heu mort algun dels vostres germans per un motiu d' aquesta mena?

Aquexa matexa dona que se 'n acaba d' anar, tenia un fill qui feya tota la seva felicitat y que 's va posar á mosso pera poguerla ajudar ab lo que guanyava. Varen robar á casa del seu amo y algú va cometre la imprudencia de dir:—Y si en Peret fos lo lladre? Y un altre qui no ho entengué be, digué: pensan que 'n Peret es lo lladre; y un tercer ja hi afegí: com que 'n Peret es lo lladre... y axis fou com lo despediren ignominiosament de casa del seu amo. Tothom s' apartá d' ell, ningú volgué donarli feyna, Y 'l minyó aburrit de veures maltractat sense motiu y no poguent viure, se posá á fer l' ofici de que havia estat acusat. Ara fa poch temps que 'l desgraciat morí á la presó. Aquexos exemples caldria que 'ns servissen pera no ser tan propensos á jutjar de les persones y de les coses sense fonament. La matexa veritat se torna mentida passant de una á altra boca. No creguéim lo mal sense tenirne proves per por de associarnos á fer una injusticia. No n'hi ha prou pera matar á un gos sentir á dir que es rabiós.

Per la traducció. FRANAR.

MOVIMENT REGIONALISTA

ESPANYA

Catalunya.—Diumenge passat, després de rebre los Sants Sagraments y la Benedicció apostólica, morí en nostra ciutat lo venerable Mestre en Gay Saber, En Marian Aguiló y Fuster, bibliotecari jubilat de nostra Universitat Literaria, soci de les Acadèmies de Bones Lletres y Belles-Arts de Barcelona, President de la Comissió Provincial de Monuments, soci corresponent de la Academia de la Historia de

Madrid y de la Associació Arqueològica Luliana de Palma de Mallorca.

La mort de un home á qui deu tant la Catalunya renaixent ha estat sentida per tots quants estimám á la Patria Catalana y per tothom qui conexia personalment ó en ses obres, al incansable coleccionador de nostres cançons populars y recullidor de totes les veus de nostra rica parla.

No es donchs estrany, que son enterro fos una verdadera manifestació del dol que sent Catalunya per tan grossa pèrdua. Les cintes foren sostingudes per los Srs. Bertrán d' Amat, en representació de la Academia de Belles-Arts; Rubió y Ors, com á Mestre en Gay Saber; Balarí, representant de la Academia de Bones Lletres; Maspons y Labrós, com á president del Consistori dels Jochs Florals; Villar, director de la Escola d' Arquitectura; y Morano, en representació del Cos d' Arxivers, Bibliotecaris y Antiquaris. Sobre 'l feretre s' hi veyen diferentes coronas ab sentides dedicatives, entre elles les del *Ateneu Barcelonès*, *Consistori dels Jochs Florals* y *Orfeó Catalá*.

La comitiva, que era nombrosíssima, anava presidida per lo Sr. Durán y Bas, Rector de nostra Universitat, l' Alcalde Sr. Nadal, lo canonge Mossen Jaume Collell, lo fill del finat D. Angel, lo seu nebot Mossen Cortés y Aguiló, y 'l Governador Sr. Hinojosa. Entre 'ls concurrents recordém al senyors Narcís Oller, Palau, Aulestia, Joseph M.ª Roca, Bassegoda (B. y J.), Emili Vilanova, Mossen Jacinto Verdager, Millet (J. y Ll.), Fonolleda, Permanyer (D. Joan), Romani y Puigdemongas, Joseph Lluís Pellicer, Suárez Bravo, Sampere y Miquel, Guimerá, Elías de Molins (A.), Almirall (Valentí), Bonnin, Casas, Matheu, Picó y Campamar, Ferrer y Figuerola, Bofarull, Reynals, Durán y Ventosa (Ll.), Fuster, Maciá, Ferrer (A.), Lasarte, Pareja, Bartrina, Llopis (M.), Franquesa y Gomis, Serra y Valls, Molas y Casas, Canals, Pujol y Serra, Soler y Roviro, Vidal y Valenciano, Batllori, Reverent Bové, Font y Sagué, Font (J.), Estanyol, Donadiu, Trias, Alvarez, Carreras y Candí, Fiter é Inglés, Daurella, Espasa, Puig y Cadafalch, Monteys, Barnola, Guasch, Massó y Torrents, Ausona, Nadal (Ll. B.) y Flos y Calcat.

La Redacció de LA VEU DE CATALUNYA, qui tenia al ilustre Mestre en especial estima, te 'l pensament de dedicar á la seva memoria un número que procurarém conjuminar lo més aviat que pugám.

—La nova Junta Directiva del «Centre Catalanista» de Vilafranca del Panadés ha quedat constituïda de la següent manera: *President*, D. Joseph Soler; *Vis-president*, D. Carles Condís; *Tresorer*, D. Antón Insenser; *Bibliotecari*, D. Antón Martorell y *Secretari*, D. Marián C. Roig.

La nova Junta sembla que te 'l propòsit de fer, durant l' istiu, una activa campanya en los pobles del Panadés.

—Segons llegim en *La Costa de Llevant*, entre 'l jovent de Badalona 's treballa pera la constitució d' un centre catalanista.

—Demà, ajudant Deu, celebrarà Missa nova en la iglesia parroquial de Sta. Maria de Mataró nostre estimat amich y col·laborador Mossen Francisco de Paula Girbau y Castellá. Serán padrins una germana del celebrant y son cosí En Joan Segalés, anant la sermó á càrrech del Reverent Doctor Francisco de P. Mas y Oliver.

Convidats á la religiosa festa per medi d' una bonica esquela catalana, que no desdiu del bon crèdit de la impremta d' aquest setmanari, aghrim força la atenció, y 'ns

plau fer presents al novell sacerdot y escriptor catalanista, los nostres desitgs de que Nostre Senyor li concedexi ben fausta la diada de Missa nova, y molts anys de vida en lo sant y difícil ministeri á que ha sigut cridat.

—Ha sigut nombrat director de la societat choral Pau y Esperansa de Sant Andreu de Palomar, lo sub-director del *Orfeó Catalá*, en Joseph M.ª Comella.

—En les eleccions verificades darrerament en lo Col·legi d' advocats, ha sigut reelegit pera 'l càrrech de diputat segon nostre bon company de causa, lo distingit catedràtic Doctor Joan J. Permanyer y Ayats.

—Lo dia 24 d' aquest mes, la societat *Catalunya Nova* inaugurarà los concerts populars d' enguany en lo Jardí Espanyol.

—La vetlla del dia 5, En Manel Font y Torné doná en l' Ateneu Barcelonés una conferencia sobre 'l tema: «Ascensió al pich d' Aneto (Maladetta), «que constituï una interessant descripció de la excursió feta per alguns aficionats catalans al cim d' aquella montanya pirinenca.

La concurrència que era molt nombrosa, aplaudí de valent al conferenciant.

—Solemniíssimes foren les funcions religioses celebrades en lo Seminari de Barcelona per l' Apostolat de la Oració. En l' ofici l' *Orfeó Catalá* executá la gran missa de Victoria *O quam gloriosum est regnum*, y ocupá la sagrada Cátedra lo Rnt. Dr. Joseph Tortas y Bages, que en nostra benvolgué llengua pronunciá un magnífich sermó plé de claretat y elevació d' idees, exaltant la missió del sacerdot sobre la terra, y excitant als seminaristes pera estudiar més que en los texts de la Teologia, en la adoració del Santíssim Cor de Jesús.

Al acabar-se la funció del matí l' *Orfeó* cantá en el claustre del Seminari, algunes cançons populars catalanes.

—A Sant Feliu de Codines, aviat s' inaugurarán dos nous carrers anomenats del «Rector Tomás Vila» y de «Sant Miquel del Fay». Per acort del Ajuntament de la esmentada població, los noms dels esmentats carrers s' han consignat en artístiques plaques de marbre, redactades en llengua catalana.

A la festa inaugural també 's pensa donarli un caràcter ben catalanesch.

—Dimecres passat se constituï en aquesta ciutat lo *Foment fotogràfic de Catalunya*.

—Hem tingut lo gust de rebre la visita de nostre bon company en catalanisme *La Comarca de Lleyda*.

Sia ben vingut y compti sempre ab la bona germanor de LA VEU DE CATALUNYA.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 5.

Segons llegim en un diari, lo Foment de la Producció Nacional s' ha dirigit al ministre d' Estat fentli avinents los perjudicis que ocasiona als esportadors espanyols de vins generosos la manera com interpreten á Suïssa lo tractat de Comers celebrat entre aquella república y Espanya.

Arriba á aquesta ciutat de pas pera Sevilla l' Ilm. Senyor Dr. Marcell Spínosa arquebisbe d' aquella metròpoli eclesiástica. Durant les poques hores que está entre nosaltres

visita los principals monuments y en particular la Catedral.

Dia 6.

Ab la acostumada solemnitat celebra la ciutat de Manresa l' aniversari de la famosa acció del Bruch.

Son exposats al públich en lo saló de la Reyna Regent del Palau de Belles Arts los 12 projectes de monument que opten al concurs convocat pera escullir lo millor que deu axecarse á la memoria de D. Francisco-Rius y Taulet.

A dos quarts de dues de la tarde mort l' ilustre bibliofil, folklorista y Mestre en Gay Saber, D. Marian Aguiló y Fuster.

Dia 7.

Pren posessió del antich convent de la Mercé de la vila de Montblanch una comunitat de frares franciscans procedents de Balaguer.

Segons havem vist indicat en un periódich, la Direcció general d' Instrucció publica, ha acordat que l' enginyer Sr. Magdalena visiti lo monastir de Santes Creus ab l' objecte de ferse carrech de les obres que deurién ferse en aquell artístich casal, en lo pati de Pere III y en lo claustre gòtich amenaçats d' enderrocarse, que formi un projecte y formulí un presuposit.

Dia 9.

Se dona á conexer molt honoríficament lo jove y reputat mestre Antoni Ribera, en lo concert que al efecte se realisa en lo Teatre de Novetats á benefici de la Creu Roja.

Dia 10.

Los periodichs anuncien la nova de que l' «Orfeon Reusense» ha obtingut un primer premi en lo concurs internacional celebrat á Marsella.

Notes curioses.

Les colles de Sant Mus.—Les avuy subsistents no son compostes de tan nombre de sócis com avans, que n' hi hagué alguna que vá arribar á allistar 500 individus. Son objecte principal era organitzar una excursió recreativa, sens descuydarse de tributar al Sant escullit per patró algun culte, cantarli los goigs y les particulars oracions, en la hermita del gloriós Sant Mús, establerta en lo terme municipal de Rubí, en la comarca del Vallés y situat derrera la montanya del Tibidabo. Elles constituïen la nota especial de la ciutat en los dies de la *Pasqua granada*.

Y era bonich, al matí del dissapte, vigília de la diada, veure aquella jovenalla ab son pintoresch trajo de camp compost d' espartenyas, polaynes, calces, brusa y barret tou, provehida de manta, tovalló, got y plat de llauna, y cubert de fusta de boix, recorrer los carrers y places de la ciutat, tot anant á visitar les autoritats, al pás d' una ayrosa marxa y presidida per la bandera coronada per la imatge del esforçat mártre, guarnida ab cintes y flors de vistosos colors y empendrer, després d' organitzar l' últim ball en aquella *Font del Roure* cantada per En Clavé en una de ses oblidades composicions, y á la llum de les atxes, entrar per lo Portal de Isabel, tant pintoresch en altre temps ab les torres de les canaletes á un cantó, y les runes del priorat de Santa Agna al altre, la font y restos de construccions

diverses que 'n limitava la muralla, ab lo meteix orde, ab igual delit y disposats sos individus á esperar l' any vinent pera altre volta tornarhi ab salut y alegría.

Dilluns de Pentecostes.—En aquest dia la Comunitat de Sant Pere visitava en processó la capella de la Mare de Deu del Pilar que hi ha en lo carrer d' en Cuch. Allí se celebrava Missa y després retornava aquell clero á la parroquia en igual forma que 'n havia sortit.

Sant Antoni de Padua.—Es un dels Sants més populars de la iglesia occidental. Catalunya que 'n obtingué lo favor de sa predicació li ha professat en tot temps una devoció íntima y una confiança gran la ha impulsada á demanarli son auxili celestial en totes les necessitats. Y perque es un dels invocats son tan nombrosos los qui porten son nom y son tan innombrables les sues imatges, que 's pot dir que en la iglesia que no n' hi ha una ni han dues, y fins es molt general véurela en les cases particulars, en dibuix, pintura ó escultura.

La novena que en son honor se celebrava en lo convent de Framenors y que acabava ab una processó en la que hi abundaven los noyets vestits ab lo trajo del Sant, com encara se 'n veu algun en varies processons del Corpus, tenia lo privilegi d' atraure gran concurrencia á la iglesia de Sant Francesch, posada baix lo patrocini de Sant Nicolau de Bari en recort d' ésser la continuadora d' aquella, del antich hospital del meteix sant en la qual hi predicá un dia, devant lo concell municipal, aquell serafich Patriarca, y de donar vida á la muralla de Mar.

Dos ó tres dies abans de la diada del 13 de Juny s' establia prop lo convent, ara á la Rambla de Sant Joseph, la fira d' imatges del gloriós miracler, en les quals hi tenia bastant mes que veurer l' Art que ara, puix generalment eren mellor executades y de mes bon model, les quals anaven á ser lo goig de les cases, presidint les vistoses capelles adornades ab flors y llums, voltades de grans corones formades de ginesta, mata d' esparraguera, semprevives y altres flors, á les que se li han donat lo nom del il·lustre fill de Lisboa, y devant quins altars casulans á la vigília, lo dia de la festa y lo de la vuytada, reunides les families ab los parents y persones de mes estima, s' hi cantaven los goigs y s' organisaven festes íntimes, que cada dia se fan mes difícils.

Áxis Sant Antoni, com es encara un dels Sants mes venerats en l' interior de les cases, y lo poble trobava molt posat á la rahó que en la diada del qui es honor del orde franciscá fós de obligació l' ohir missa, com ja ho era avans del 1868, tant, que no mancava, com també hi ha avuy, qui no 'n oheix mes que en aquest dia.

Los mestres de cases la celebraven en la Catedral en quin claustre tenien sa capella y altar. Aquest ofici doná proves de patriótica religiositat en 1645, demanant al capítol de la Seu de Girona una reliquia dels dos Sants Martres d' aquella ciutat que foren mestres de cases y son venerats en una de les capelles d' aquella Santa Iglesia junt ab dos altres companys de martiri que foren escultors.

Per anar á rebre les reliquies organís aquella corporació una processó á la que hi assistiren los concellers, y del Portal Nou foren trasladades á la Catedral, hon lo dia següent en son honor s' hi celebrá gran festa. Fou lo dia 11 de Desembre del susdit any.

RAMÓN N. COMAS.